

Millum 150 og 200 fólk vóru komin saman á landsfundinum hjá javnaðarflokkinum í Vágum seinasta vikuskiftið. Har vóru bæði yngri sum eldri javnaðarfólk — mest alla staðni frá í landinum.

Á fundinum varð nomið við nógvar týðandi samfelagsspurningar.

Val — Valstrið

Arið, ið farið er síðan seinasta landsfund, hevur verið hendingaríkt bæði politiskt og í floksskipanini (organisatoriskt).

Ein part av valárinum tóktust teir organisatorisku spurningarnir at hótta møguleikan fyri eini samanlegging av øllum floksins kreftum í eitt dygdargott valstrið, men óttin fyri hesum visti seg tibat at vera ógrundaður.

Vit fingi eftir mínum tykki eitt gott valstrið og eitt hampuligt valúrslit hareftir, men eg má viðganga, at tað kendist sum um tað serliga var seinasta strekkið, at væl var rógvið og komu vit tí á mál sum størsti flokkur einaferð enn.

Floksins vegna vil eg fegin bera tókk til øll tykkum, sum hesaferð tóku lut í striðnum, og serliga takka fyri kreftirnar, tit lögdu í sluttspurtin og sjálvan valdagin.

Havi sagt tað fyrr, at av teim valstriðum, eg havi verið við til, var hetta tað strævnasta, men eisini tað forvitnisligasta, tí ongantíð fyrr hevur ein kent so sterkan vilja og hug hjá so mongum til at leggja sin lut til fyri at rokka eitt gott úrslit.

Hetta velduga arbeiðið, sum vanligir floksarbeiðarar í hvørjum valdømi avrikaðu, saman við fyriskipanini frá blaðfólkunum og blaðnum, feløgum og floksstjórn, skapti úrslitið, sum hóast ikki so stórt í % um, hevði ómetaligan týdning, tí tað vendi einum parti av politiska rákinum aftur.

Vónandi er hetta ein slik vending, at høgurákið, sum hjá ávisum flokki ikki virkaði, fram-yvir verður tað, sum eigur at verða, ein afturundirgerð, sum gongur øvugt av náttúrliga sjóvarfallinum.

Seinasta mánaðin fyri valið kendi eg á mær, at úrslit frá spyrjast, hóast fáur spáddi okkum væl. Hetta lærir okkum, at ein greið og lætt-

Eitt nú kom fram, at meira eigur at vera gjørt fyri at vekja áhugan millum tey ungu. Javnaðarflokkinum tørvar ungdómin — ungdóminum tørvar javnaðarflokkin.

Atli Dam, formaður floksins bar fram sína frágreiðing og prenta vit hana í heilum liki.

Atli Dam segði:

skiljandi agitatión við heilt konkretum uppskotum til loysnir er frægasti máttin at skapa fatan fyri rættvís, humanismuni og effektivitetinum í sosialistiska politikkinum.

Nýggi fjølmiðilin sjónvarpið kann vera eitt gott amboð í hesi upplýsing, men kann so sanniliga eisini misnýttast, so her mugu vit hava eitt vakið eyga við, at tað sum javnaðarfólk bera fram henda vegin er greitt og reinført.

Sum sagt, tókk fyri øll somul fyri lut tykkara.

Eisini tit vága fólk, sum fingi so góða framgongd hóast vit ikki rukku umboði hesa ferð.

Vit taka tað næstu ferð, og hava vit tá á fyrsta sinni umboð í øllum valdømunum. Hetta aftaná ta søguligu hending, at javnaðarflokkin á fyrsta sinni umboðar Norðstreymoy.

Tað var eitt stórfingíð úrslit.

Samgongu-samráðingar

Tað tók drúgvu tí at skipa landsstýri, og vóru samráðingarnar heldur torfær.

Fyrra umfarið við sambandsflokkin og sjálfstýrisflokkin tók ov langa tí, tað hugað verður um, at samráðingarleiðari sambandsflokksins og einstakir aðrir av samráðingarnum floksins ongan vilja átti til samgongu, men vit javnaðarmenn, sum mettu, at teir triggir »heimastýrisflokknir« frægast kundu fremja tær neyðugu broytingarnar í samvinnuni Danmarkar og Føroya millum, vildu troyta hesar samráðingar so langt sum forsvarligt var.

Frá byrjan ynskti eg so breiða javnaðarluttøku sum gjørligt í hesum samráðingum fyri at ikki seinni skuldi kunna sigast, at eg í »vanligu« høvuðkambaði míni hevði forðað eini samgongu, sum stóru partur av javnaðarfólki ynskti, um so var, at sambandið

Javnaðarflokkinum tørvar ungdómin — ungdóminum tørvar javnaðarflokkin

Millum sandoyingarnar — sjálvandi Birgir Mohr og Tórolvur Mohr Olsen

aftur kundi fáast at taka eina ábyrgdarstöðu til fyrimuns fyri rikisfelagskapin.

Hugsi at allir tingmenn floksins og hinir samráðingarluttakararnir kunnu vátta, at samgonga uppá tær treytir, sum samráðingarleiðari sambandsins bjóðaði, vildi verið tað sama sum at slept øllum sosialistiskum og fram-burðskendum politikki.

Loysn av donsk/føroyskum vandamálum fekt heldur ongin trygd fyri, so tilboði sambandsins var soltnari enn neyðugt var fyri at sleppa undan at taka ábyrgd.

Hugsi ikki, at nakar tykkara kundi góðtikið, at flokkurin, sum tit hava striðst fyri, skuldi gingið uttan stevnuvíð og stavnhalð í fyra ár.

Bert at umsita borgarligan politikk kundu vit ikki, tí hvør skuldi tá skapt framburðin, broytingarnar, sosialu trygdina og tryggjað mentunnarlaga og figgarliga frælsið?

Samráðingarnar við tjóðveldisflokkin, sjálfstýrisflokkin og fram-burðs- og fiskivinnuflokkin, kristiliga flokkinn kenna tit helst meira til, tí

Útvarp Føroya sat hesum samráðingum so nær.

Skal ti bert siga, at hóast tað sjálvsagt er nógvi truplari at gera avtalur imillum fyra flokkar enn triggjar, so meti eg, at tað sum endaliga spurdist burturúr, tørvar okkum ikki at krógva ella smæðast, tí sjálvt um vit ofta máttu ganga eftir hæli og í fleiri forum rukku ov stutt, so tóku vit okkum fram aftur, broyttu og umskrivaðu uppskotini og lögdu fyri av nýggjum so ofta, at endaligt úrslit fekt.

Her vil eg nýta høvið til at takka teim mongu sum aftan tjald og í samráðingunum lögdu høvur í blot, tonktu nýggjar tankar og festu hesar á blað, so vit kundu leggja á takinum og varðveita initiativíð í samráðingunum.

Samgonguskjalið hava flestu tykkara, og skal eg tí ikki viðgera tað í einstøkum lutum, men bert umrøða nakrar høvuðstættir av tí politikki, vit vænta at kunna reka hesi ár.

Búskapur

Vit mettu okkum at lata eitt valabúgv úr hondum í 1981. Eitt búgv, sum var heft av lánun av hóskaði stódd í mun til framleiðsluorkuna hjá tí framleiðslutóli, ið tá virkaði í fullum blóma.

Vit taka eisini idag yvir eitt gott og fyri stóran part rættlaga framleiðslutól, men tað er tverri munin meira skuldarbundið, ja so skuldarbundið, at partar av hesum framleiðslutóli eru í vanda fyri at doyggja rentudeyða, er hitt almenna ikki ført fyri at stuðla nógvi riviligari frammanundan. Og tað er tað ikki!

Hartil kemur, at summ- ar ilógur — sum helst hvør sær kundu verið skilagóðar — eru framdar so nógvar í tali, at tær — tí tær ikki vinna til rentur og avdrátt — samanlagt gerast ein vandi fyri samlaða samfelagsbúskapin.

Tað hevur verið funnist at, at eg í so stóran mun havi sammett skuldina við bruttotjóðarúrtøkuna — og rætt er tað, at henda samanbering sigur ikki alla søguna, tí bruttotjóð-

arúrtøkan stavar ikki bert frá produktivari framleiðslu — men tað er nú einaferð burturúr hesi samlaða bruttotjóðarúrtøku, at afturrindingin og rentingin skal takast.

Ti eru vit idag nógvi meira heft og tí eru búskaparligu ræsumnar trengri enn tær vóru fyri fáum árum síðani. Lángevararnir hava meira at siga idag enn tá.

Tað hevur verið sagt, at eg havi oyðilagt umdømi føroyinga uttanlands. Hetta tí eitt litið óheppsliga klišé og skorið úttal- illsi er framkomið í donskum sjónvarpi.

Hetta er mæn, men sjálvsagt gott at nýta til mjørka, ið kann hylja teir, sum veruliga bera ábyrgd av umdømi Føroya seinastu tíðina.

Sjálvandi havi eg eisini vist á positivu styrkina í føroyska samfelagnum og í framleiðslutóli okkara, men fremst havi eg vist á tann politikk, sum eitt landsstýri undir javnaðarleiðslu ætlar at reka fyri at fáa búskapin aftur í betri legu, og hartil vist á tað áræði, sum føroyskir fiskimenn og reidarar so ofta hava sýnt, at tað ráddi um